

**Viedoklis**  
**Zaļākā enerģija ir tā,  
ko nepatērējam**

**Kristo Peerna,**  
R8 Technologies partneris

**L**ielākais energopakalpojumu cenu kāpuma cēlonis ir tas, ka mēs patēriņam pārāk daudz un ar katru gadu kļūstam arvien izsalkušāki pēc enerģijas. Elektrības patēriņš pēdējos gados neuzrāda samazināšanās pazīmes, pat pretēji, un tā ir liela problēma. Cenas nekrītas, ja pieaug pieprasījums un iero bežots piedāvājums. Turklāt šādas patēriņa pieauguma tendences ir novērojamas visā pasaulē. Jāteic, ka patēriņa samazināšana un kontrole plašākā mērogā šobrīd nav galvenā prioritāte, tā vietā uzmanība tiek pievērsta zaļās sertifikācijas iegūšanai. Zaļajai revolūcijai neapšaubāmi ir izšķiroša nozīme, taču sertifikātu piešķiršanai bieži vien ar to nav nekāda sakara, jo patēriņš šādā veidā netiek samazināts.

Zināms, ka cenas krasī kritās pandēmijas laikā, jo patēriņš būtiski samazinājās. Tajā pašā laikā jāatzīst, ka pasaules mēroga pandēmija nav labs risinājums enerģētikas krizes risināšanā. Patiesībā ir jākoncentrējas uz pēc iespējas godrāku un optimālāku patēriņu. Citiem vārdiem sakot - ir jāizmanto viedie risinājumi. Cik daudz lasītāju ir dzirdējuši, piemēram, par mākslīgo intelektu vai pat izmantojuši to savu tehnisko sistēmu pārvāldībā, panākot enerģijas patēriņja samazinājumu pat par 20% un nezaudējot neko citu? Tehniskās sistēmas jau tagad kontrolē miljoniem kvadrātmētru ēku visā pasaulē, un to skaits pieaug katru dienu. Mūsu lielajam mērķim vajadzētu būt - katru gadu patērēt mazāk nekā pērn. Turklāt tas būtu jāpanāk ar nepārtrauktu uzraudzību un regulārām pārbaudēm, kuru ietekmē tiek veiktas darbības, kas optimizē patēriņu. Atslēgt apkuri, kad uzrodas inspektors, vai parādīt viņam uz jumta saules paneļus, kas pēc apskates beigām tiks pārvietoti uz nākamo māju, nav risinājums. Jāatceras, ka zaļākā enerģija ir tā enerģija, ko mēs nepatērējam!

**Viedoklis**  
**Jāmeklē kompromiss**

**Elīna Lesničenoka,**  
zvērinātu advokātu biroja TGS Baltic  
zvērināta advokāta palīdzē

**A**rvien pieaugošā inflācija un straujais energoresursu sa dārdzinājums ne vienam vien Latvijas iedzīvotājam jau šobrīd ir radījis grūtības apmaksāt ikmēnešā rēkinus. Tieks lēsts, ka, tuvojoties ziemas sezonai, kas draud ar rekordlieliem rēkiem par siltumu un elektroenerģiju, šādu iedzīvotāju skaita turpinās pieaugt. Ierastā kārtībā rēkinu apmaksas kavējuma gadījumā pakalpojuma sniedzējs saņēmējam sākotnēji adresē pretenziju, kurā norāda uz līguma izpildes pārkāpumiem, taču, ja maksājuma kavējums jau ieildzis, līgums var tikt izbeigts un sniegtais pakalpojums pārtrauks atbilstoši līguma noteikumiem. Lai pēc iespējas izvairītos no dažādu juridisko seklu iestāšanās rēkinu apmaksas kavējuma dēļ, ieteicams savlaicīgi pārskatīt un izvērtēt iespējas segt par saņemtajiem pakalpojumiem saistītās izmaksas, mežīnot samazināt saņemto pakalpojumu apmēru un rodot finansiāli izdevīgākus risinājumus, vai galējā situācijā atteikties no pakalpojuma. Ja tomēr ir iestājies rēkinu apmaksas kavējums, būtu nepieciešams savlaicīgi vērsties pie pakalpojumu sniedzēja, informēt to par radušos situāciju un maksājumu veikšanas grūtībām noteiktajā termiņā, pēc iespējas piedāvājot risinājumu, piemēram, lūdzot rast iespēju sadalīt rēkinu vairākos maksājumos, pagarināt tā apmaksas termiņu, vai panākt citādu vienošanos, kuru ieteicams noslēgt rakstveidā. Tiesa, jāatceras, ka pakalpojumu sniedzējiem kā kreditoriem nav pienākums apmierināt pakalpojuma saņēmēju izteiktos līgumus, piemēram, par rēķina apmaksas termiņa pagarinājumu, un šāda savstarpejā pakalpojuma saņēmējam labvēlīga vienošanās ir atkarīga tikai un vienīgi no paša kreditora.

Uldis Mucenieks, AS *Latvenergo* Pārdošanas direktors, savukārt norāda, ka ne klients, ne pakalpojuma sniedzējs nav ieinteresēts parādu uzkrājumā. "Šobrīd elektrības cenu kāpuma dēļ rēķini ir pieauguši, un atlīkt maksājumu uz nākamo mēnesi, kad tas faktiski dubultojas, ir finansiāli ļoti sāpīgs lēmums. Pašlaik novērojam nelielu parādu pieaugumu, taču situācija nav kritiska, un satraucošas tendences pagaidām nav manāmas," atzīmē U. Mucenieks.

**Jāizvērtē patēriņš**

Saprotot, ka ziema būs sarežģīta, parādu pieaugumu tirgotāji monitorē pastiprināti. U. Mucenieks uzskata, ka ziemā rēķini, visticamāk, turpinās pieaugt, taču pagādām nav skaidrs, kā šis faktors ietekmēs kopējo parādu apjomu. "Mēs nevaram paredzēt ne vispārējo cenu situāciju un klientu patēriņa izmaiņas, ne potenciālo valsts atbalsta pasākumu ietekmi. Tāpat jānem vērā fakti, ka arī situācija klientu vidū ir dažāda - lielai daļai beidzas vecie līgumi, un jaunie jau tiek slēgti par aktuālajām cenām. Papildus jāņem vērā, ka katram klientam līguma un cenu izmaiņu cikls ir individuāls. Tiem, kas līgumus jau ir noslēguši, cena ir paredzama, savukārt tiem, kuriem līgumi drīz beigties, jārēķinās, ka cena būs ievērojami augstāka. Tajā pašā laikā vienmēr jāatceras, ka rēķins ir atkarīgs ne tikai no resursa cenas, bet arī no patēriņa, un dāļa klientu jau ir sākuši tam pievērst pastiprinātu uzmanību," norāda *Latvenergo* pārstāvis, piebilstot, ka pozitīvi vērtē valdības iniciatīvu par atbalsta pasākumiem patēriņiem izmaksu kāpuma radītā efekta mazināšanai.

"Nemot vērā to, ka nedzīvojam atrauti no kopējā reģiona energoresursu tirgus, nav iespējams izvairīties no energoresursu cenu pieauguma, tādēļ šāds valsts atbalsts varētu būt ļoti noderīgs. Papildus no savas puses aktīvi turpinām izglītot mūsu klientus par iespējām samazināt energoresursu patēriņu, piemēram, izmantojot *Elektrum* Energoefektivitātes centra kompetenci, aicinām pārvērtēt izvēlētā produkta piemērotību, kā arī mājsaimniecību klientiem piedāvājam izlīdzinātā maksājuma iespējas, lai vienmērīgāk sadalītu savas izmaksas par energoresursiem ziemas un vasaras sezonā," norāda U. Mucenieks.

**Parādi aug**

Arī Kriests Mertens, SIA *Enefit* valdes priekšsēdētājs, atzīst, ka kopējais parādu apmērs šī gada astoņos mēnešos, salīdzinājumā ar pēdējām mēnesi, ir pieaudzējis, bet tādēļ, ka iestājies rēkinu apmaksas termiņa pagarinājumu, un šāda savstarpejā pakalpojuma saņēmējam labvēlīga vienošanās ir atkarīga tikai un vienīgi no paša kreditora.



not ar to pašu laiku periodu pērn, uzrāda pieaugumu. "Parādsaitību apjoms ir audzis gan īstermiņa, gan ilgtermiņa parādu portfelī, tomēr lielākās bažas šobrīd raisa augošā tendence palielināties tieši ilgtermiņa parādsaitību portfelim. Tas norāda uz to, ka ir uzņēmumi, kuriem vairs neizdodas savilk galus kopā. Mūsu novērojumi liecina, ka lielākās norēķinu problemas pagaidām ir klientiem, kuriem jau *Covid-19* ierobežojumu laikā ir bijušas grūtības ar savlaicīgu maksājumu veikšanu. Tajā pašā laikā sagaidāms, ka līdz ar vispārējo energoresursu cenu pieaugumu maksātspēja ziemas laikā varētu pasliktināties arī tiem klientiem, kuri līdz šim ir savlaicīgi veikuši norēķinus. Jo īpaši sarežģīta situācija varētu būt patēriņiem, kuriem līgumcena ir piesaistīta biržas svārstībām vai arī fiksētas cenas līgumi tiek slēgti īstermiņā vai pēdējo mēnešu laikā," norāda K. Mertens, piebilstot, ka tos patēriņus, kuri paredz grūtības apmaksāt rēkinus, uzņēmums aicina par to informēt, lai jau savlaicīgi risinātu radušos situāciju un nenonāktu līdz tam, ka tiek veikta elektroenerģijas vai dabasgāzes padeves atslēgšana.

"Kopā ar klientiem gan iepriekš, gan šobrīd vērtējam katru individuālo situāciju un iespējas un uz tā pamata sniedzam priekšlikumus par piemērotāko energētikas iegādes veidu. Šobrīd elektroenerģijas iegādei *Enefit* piedāvā slēgt arī ilgtermiņa fiksētas cenas līgumus līdz pat 10 gadiem par būtiski zemākām cenām nekā īstermiņa līgumi, tādā veidā sniedzot ie-

spēju lietotājiem būtiski samazināt savas izmaksas, saņemot stabili un no straujām svārstībām pasargātu elektrības cenu ilgtermiņā. Tāpat kā *Covid-19* pandēmijas ierobežojumu laikā, arī šobrīd saviem klientiem piedāvājam vairākus iespējamos risinājumus, ja rodas problēmas ar rēķinu savlaicīgu apmaksu. To starpā ir gan atlīktā rēķinu apmaka, gan maksājumu grafika izveides iespējas ar rēķinu sadalīšanu vairākos maksājumos klientiem, kuriem var rasties īstermiņa naudas plūsmas vai likviditātes problēmas," informē uzņēmuma valdes priekšsēdētājs.

**Atbalsts būtu jāpaplāsina**

"Ar bažām sekojam līdzi energoresursu cenu pieaugumam, un ir diezgan skaidrs, ka lielai daļai uzņēmumu būs ārkārtīgi sarežģīti laicīgi apmaksāt rēkinus par dabasgāzi un elektroenerģiju," prognozē Dāvis Skulte, SIA *Elenger* valdes priekšsēdētājs. "Poziitīvi vērtējam faktu, ka tiks atbalstīti energointensīvie uzņēmumi un tiem tiks segta daļa no energoizmaksu pieauguma, tomēr, skatoties pēc pēdējo nedēļu notikumiem tirgos, ar to varētu būt par maz. Šī iemesla dēļ aicinām apsvērt vēl papildu atbalsta iespējas uzņēmumiem un paplašināt atbalsta saņēmēju skaitu, jo šī briža situācija enerģētikā ir bezprecedēnta," atzīmē D. Skulte. Ekonomikas ministrijas sniegtā informācija liecina, ka pašlaik apstiprināti vai rāki atbalsta pasākumi ar mērķi noturēt iedzīvotāju un uzņēmumu maksātspēju, kā arī konkurenčspēju. ☎

**Šobrīd elektrības cenu kāpuma dēļ rēķini ir pieauguši, un atlīkt maksājumu uz nākamo mēnesi, kad tas faktiski dubultojas, ir finansiāli ļoti sāpīgs lēmums. Pašlaik novērojam nelielu parādu pieaugumu, taču situācija nav kritiska,**

Uldis Mucenieks,  
AS *Latvenergo* Pārdošanas direktors.



**Parādsaitību apjoms ir audzis gan īstermiņa, gan ilgtermiņa parādu portfelī, tomēr lielākās bažas šobrīd raisa augošā tendence palielināties tieši ilgtermiņa parādsaitību portfelim. Tas norāda uz to, ka ir uzņēmumi, kuriem vairs neizdodas savilk galus kopā,**

Kriests Mertens,  
SIA *Enefit* valdes priekšsēdētājs.

**PEUGEOT KROSOVERI  
PIEJAMI TAGAD**

PEUGEOT 3008 UN 5008. PIEZVANI UN UZZINI VAI'RĀK - 6707 8000

**AMSERV** AMSERV KRASTA (ADAM AUTO SIA) PEUGEOT AUTOCENTRS RĪGA, KRASTA 66. [www.peugeot.amserv.lv](http://www.peugeot.amserv.lv)

Piemēram, Peugeot 3008 BlueHDI 130 AT8 Allure

WLTP vidējais degvielas patēriņš no 5,2 l/100 km, WLTP CO<sub>2</sub> emisija no 135 g/km.

